

TOP-5.3.1-16-FE1-2017-00010

A helyi identitás és kohézió erősítése Polgárdi térségében

Objektumleírások

Készült: 2019. március

Készítette: Magyar Műemléki Topográfia Nonprofit Kft.

Kőszárhegy épített öröksége

A Sárhegy déli lábánál, a régi balatoni út mentén, a Nyugat-Mezőföld északi részén fekvő útifalu alaprajzú település. Az ókorban a Polgárdi melletti Somlyó-hegyen és a Kőszárhegyi Sárhegyen állandóan légiók táboroztak, amelyek a két hegy közötti, fontos kereskedelmi útvonalként szolgáló országutat őrizték. A település neve 1543-ban a török adóösszeírásokban jelent meg, bár a felszabadító harcokban elpusztult. A XVIII. században bortermeléséről vált híressé. Szőlőit a környező falvakban, városokban élő emberek telepítették. Az első állandó lakosok az 1850-es években jelentek meg, akik a Batthyány-uradalomban aratást, cséplést és szőlőművelést, valamint kőfejtő munkát végeztek. 1920-ban Batthyány Lajos gróf polgárdi uradalmából a sárhegyi lakosok 315 katasztrális holdat megvásároltak, Szabadbattyán határából pedig 77 holdhoz jutottak a földbirtokrendezés során. A politikai község 1930. december 9-én alakult meg, és 1931. január 1-i hatállyal megkapta az önkormányzati jogot. Ekkor vette fel a Kőszárhegy nevet. 1950-ben önálló tanácsú község lett.

TAK 2017 (4-9.)

Temetőkereszt

Az önkormányzat által üzemeltetett temetőben áll. Felállítására 1927-ben került sor. A helyi katolikus közösség évtizedek óta Nagypénteken keresztutat jár, amelynek végállomása a kereszt, illetve Mindenszentek napján is megemlékezést tartanak itt.

TAK 2017 (13.)

I. világháborús emlékmű

Fő út – Hősök utca sarka

Bory Jenő szobrászművész alkotását 1939-ben állították fel, avatására 1939. június 25-én József főherceg jelenlétében került sor. 3 méteres magasságú építészeti részén 60x160 centiméteres fegyverzetét magához szorító katonát formáló relief látható, vörös márványból. Az emlékmű tetején a Szent Korona látható, azonban a kereszt hiányzik róla. A vörös márvány talapzaton az I. világháborúban elesett hősök neveit olvashatjuk, a beton talpazati részen külön táblán kerültek elhelyezésre a II. világháborúban elesett katonák nevei. A mai napig ünnepek, megemlékezések fontos helyszíne.

MAGONY 2010 (70.), TAK 2017 (13.)

Felhasznált irodalom

MAGONY 2010 Magony Imre: Bory Jenő. Székesfehérvár, 2010, Lénia 2 Kft.

TAK 2017 Településképi arculati kézikönyv. 2017.